

- Ефективна комуникација со пациенти и нивните роднини; на пример, известување на неповолни вести, обелоденување на грешка и инцидент, дијагноза и објаснување на мозочна смрт, побарување на согласност за донирање на органи.
- Ефективна комуникација со колеги и другиот персонал од мултидисциплинарниот тим преку соодветно предавање, препорачување на пациент, барање на консултација и помош.
- Соодветно однесување и комуникација во случај на тензија и конфликти помеѓу членовите на мултидисциплинарниот тим.
- Оптимално одржување на анестезијата и на другите медицински податоци.

II. ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ И СУСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ СО ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ ОД ОБЛАСТА НА СТОМАТОЛОГИЈАТА

1. ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈАТА ПО ДЕТСКА СТОМАТОЛОГИЈА

Педодонцијата или детската стоматологија е стоматолошка дисциплина која се занимава со превентивни и тераписки постапки со цел да се сочува оралното здравје кај децата од раѓањето до крајот на адолесценцијата. Педодонцијата вклучува рана дијагноза и третман на многу орални заболувања и состојби во устата на детето и адолесцентите, вклучувајќи го кариесот, пародонталните заболувања, пореметувањето на минерализацијата, пореметување на развојот и никнењето на забите и трауматски повреди, како на здрави, така и на болни и хендикепирани деца.

План на специјализацијата:

Во состав на специјализацијата по детска и превентивна стоматологија потребно е да се усвои теоретско и практично знаење од растот и развојот на забите и орофацијалните структури, телесниот раст и развој, развојните аномалии, анатомија, кариологија, превентива на кариес, ментален развој на детето, проблем во однесување на детето во детска и адолесцентна возраст, земање на анамнеза и поставување на дијагноза, радиографски испитувања и дијагноза, проблем со контрола на болката, седација на деца и адолесценти, третман на кариозни лезии и терапија на кариес, ендодонција во педодонција, итни состојби во педодонција, пародонтални состојби кај деца и адолесценти.

Специјализацијата вклучува и стекнување на знаења за развојните промени на бројот на забите, нивната форма и нивното лечење, развојните дефекти на цврстите забни ткива и нивната терапија, пореметување во ерупцијата и смената на забите, развојот на оклузијата, превентивни и интерцептивни постапки во педодонцијата, трауматски повреди, нивна терапија, следење и долгорочна прогноза, пародонтални промени кај деца и адолесценти, влијание на хроничните заболувања кај децата врз оралното здравје, стоматолошка грижа за деца со посебни потреби и адолесценти, како и мали хируршки зафати кај деца и адолесценти.

Траење на специјализацијата:

- Општи гледишта на специјализацијата (1 месец)
- Теоретска специјалистичка настава (6 месеци)
- Ортодонција (2 месеци)
- Орална хирургија (2 месеци)
- Инфектологија (1 месец)
- Педијатрија (2 месеци)
- Пародонтологија со орална патологија (2 месец)
- Фиксна и мобилна протетика (1 месец)
- Детска стоматологија (19 месеци)

Програмата на специјализацијата се темели на 40 часа неделно, 40 работни недели годишно (вкупно 4800 часа за 3 години).

Клиничка работа: 2200 часа

Семинари и учење: 600 часа

Предавања: 300 часа

Консултации со ментор: 300 часа

Колоквиуми: 100 часа

Вкупно: 3500 часа

Научно истражувачка работа: 1000 часа

Учество во додипломска настава: 300 часа

Вкупно: 1300 часа

Усвоени знаења: Нивоа А-Г

А - Теоретски познавања и самостојно изведување на интервенцијата

Б - Теоретски познавања и изведување на интервенцијата со помош на супспецијалист

- В - Треба да знае и да знае да го упати на друг специјалист
Г - Треба да е информиран

Теоретската подготовка од педодонција во текот на специјализацијата вклучува предавања, семинарска работа, стручни и научни работилници.

Општи гледишта на специјализацијата (1 месец)

- научно-истражувачка работа
- донесување на клиничка одлука
- комуникациски вештини
- тимска работа
- управување на системот
- способност на стекнување и пренесување знаење
- етика и прописи
- промоција на здравјето

Детска стоматологија 1

Теоретска специјалистичка настава (6 месеци):

Општ дел на специјализацијата: (Нивоа А-Д)

1. Анатомија на глава и врат (А)

2. Телесен раст и развој на детето (А)

3. Одбрани поглавја од фармакологија (А)

- локални анестетици и седативи
- аналгетици и антипиретици
- антимикробни лекови

4. Одбрани поглавја од микробиологија (Б)

5. Одбрани поглавја од интерна медицина (Б)

- пореметувања на метаболизмот
- имунолошки болести
- реанимација

6. Одбрани поглавја од инфективни болести (Б)

- бактериски болести
- вирусни болести
- габични болести

7. Одбрани поглавја од педијатрија (Б)

- детски болести и нивната манифестација во усната шуплина
- ендокрини пореметувања и нивната поврзаност со орофацијалниот систем
- наследни болести

- постапување со деца и лица со посебни потреби

- постапување со анксиозни деца и деца со пречки во однесувањето

8. Орофацијална генетика (Б)

- генетски пореметувања

9. Етика и однос кон пациентот (А)

- Закон за заштита на правата на пациентот
- права и обврски на лекарот

Семинари (општ дел)

Тема	Час	датум	специјализант	предавач
------	-----	-------	---------------	----------

Анатомија на глава и врат				
Телесен раст и развој на детето				
Одбрани поглавја од фармакологија				
Одбрани поглавја од микробиологија				
Одбрани поглавја од интерна медицина				
Одбрани поглавја од инфектологија				
Одбрани поглавја од педијатрија				
Одбрани поглавја од генетика				

Вкупно часови:**Специјализиран дел на специјализацијата****1. Ембриологија (А)**

- дентофацијален раст и развој
- параметри за телесен раст и развој, краниофацијални раст и развој на забните структури
- развој на млечна, мешовита и трајна дентиција
- раст и развој на забите, пулпата и коренот
- пореметувања на развојот на забите и оралните структури

2. Хистологија (А)

- хистологија на цврстите забни ткива, пулпата и пародонтот

3. Анатомио-морфологија на забите и орална физиологија (А)**4. Микробиологија (А)**

- орална микробна флора кај млечните и младите трајни заби
- микробна флора на кариозната лезија
- микробна флора на воспалителниот процес на ендодонтскиот простор на млечните и младите трајни заби
- микробна флора на воспалителниот процес на перирадикуларната регија

5. Патологија на забната пулпа кај млечните и младите трајни заби (А)

- етиологија
- превентива
- дијагноза на лезиите на пулпата кај млечни и млади трајни заби
- ендодонтски техники кај млечни заби (постепена ексакација, директно прекривање на пулпата, парцијална пулпотомија, пулпотомија, пулпектомија и терапија на коренскиот канал)
- прекривање на раната и реакција на ткивото
- компликации (млечни заби)
- апексогенеза
- апексификација
- калциум хидроксид
- формокрезол
- лекување на кариес и реминерализација на дефектите со озон
- терапија на пулпата кај млади трајни заби

- белење на авитални дисколорирани трајни заби
- менаџирање на итни состојби кај децата

6. Болка, контрола на болката и седација кај деца и адолесценти (А)

- перцепција на болка кај детето
- методи на контрола на однесувањето и болката
- локална аналгезија /локална анестезија
- индикации и контраиндикации
- споредни ефекти и компликации врзани со локална анестезија
- токсичност
- техники на локална анестезија
- општа аналгезија
- седација
- инхалациона седација-седација со мешавина на азотен оксидул
- општа анестезија

7. Психички развој на детето (А)

- облици на однесување и постапување со децата
- дефиниција и преваленција на денталниот страв и денталната анксиозност
- принципи на бихејвиоралните техники
- итни интервенции
- улога на педодонтот
- однос родител-дете
- комуницирање со персоналот и детето

8. Анамнеза и клинички преглед (А)

- фамилијарна анамнеза
- медицинска анамнеза
- стоматолошка анамнеза
- клинички преглед (општ изглед, преглед на главата и вратот, интраорален преглед)
- преглед на оралната слузница, пародонтот и забите, преглед на темпоромандибуларниот зглоб, преглед на оклузијата)
- студио-модели и анализа
- планирање на лечењето
- методи на приказ на случаи

9. Превенција на кариесот во педодонцијата (А)

- значење и стратегии за кариес
- основи на превенцијата на кариесот (исхрана, орална хигиена, флуориди, запечатување на фисури)
- превентивни стратегии
- проценка и идентификација на ризик за појава на кариес
- тест за активност на кариес за стоматолошка ординација
- броење на микроорганизми во плакот и плунката
- превентивна и куративна грижа-координиран пристап

10. Реставративни постапки на млечни и трајни заби (А)

- примена на кофердам
- амалгамски и композитни полнења на млечни и трајни заби
- минимално инвазивни интервенции во педодонција
- реконструкција на фрактурирани коронки на трајни заби со композити и глас јономери

- реконструкција на големи дефекти на млади трајни заби по ендодонтски третман
- инлас со помош на композитни материјали или керамика
- изработка на штитници за деца и адолесценти
- типови на штитници и маски за лице
- изработка на леени надградби на забите
- изработка на коронки, парцијални и тотални протези кај деца и адолесценти

11. Пародонтални состојби кај деца и адолесценти (А)

- нормални пародонтални состојби
- бактериски предизвикани воспалителни пародонтални болести
- превенција на бактериски предизвикани воспалителни пародонтални болести
- рецесија на гингивата
- хиперплазија на гингивата
- хиперплазии на гингивата предизвикана со медикаменти
- некротизирачка пародонтална болест
- трауматски улцеративни лезии на гингивата
- стрептококен гингивитис
- пубертетски гингивитис
- генетски болести на пародонтот

12. Орофацијална генетика (А)

- дијагностицирање на генетските абнормалности на забите и орофацијалните структури
- генетски синдроми со малформации на забите и орофацијалните структури
- преглед на пациент и историја на болест
- изработка на хередограм
- давање на генетски информации на родителите
- лекување на деца со хиподонција и различни форми на ектодермални дисплазии
- естетска реконструкција на заби со структурни генетски дефекти

13. Трауми на забите и орофацијалните структури (А)

- епидемиолошки аспекти
- етиологија
- методи на превенција на дентофацијалните повреди кај децата
- дијагноза
- радиолошка дијагноза
- историја на болест и клинички преглед
- итни терапевтски постапки - млечни заби
- итни постапки
- лекување на фрактура на коронката на забот: едноставни и комплицирани
- следење и прогноза
- лечење на фрактури на коренот
- повреди на алвеоларниот продолжеток
- реплантација и трансплантација на забите
- лечење на луксациони повреди на забите
- лечење на повреди на млечните заби и меките ткива и нивните последици на трајната дентиција

-трауматски повреди на млечните заби-следење и прогноза.

14. Орални мукозни лезии и орална хирургија кај деца и адолесценти (А)

-орални мукозни лезии (афти, impetigo contagiosa, орална кандидијаза, трауматски лезии, мукокеле, епулиси, хемангиоми, stomatitis herpetica)

-хируршки постапки

-лечење на импактирани заби

-френулопластика

15. Стоматолошка грижа на деца со пречки во развојот (А)

-Дефиниција и епидемиологија

-влијание на семејството

-дете со посебни потреби како стоматолошки пациент

-ризични фактори за стоматолошки проблеми (исхрана и лекови, проблем на оралната хигиена, мускулна функција)

-невропсихолошки недостатоци (ментална ретардација, пореметување на аутистичниот спектар, МБД/ДАМП синдром, церебрална парализа)

-сензорички пречки (слепило и оштетен вид)

-глувост и оштетување на слухот

-глуво-слепи деца

-osteogenesis imperfecta

- spina bifida

-жртви на несреќи

-превенција, исхрана, флуориди и хемиска контрола на плакот

16. Стоматолошко лечење на адолесценти (А)

-специфичности на однесувањето на адолесцентите

-развој на дентицијата

-дентална и орална патологија во адолесценција

-губење на заби

-чување на простор

-лечење на генетски условени хиподонции

-кариес и пародонтопатија кај адолесцентите

17. Радиографски испитувања и дијагноза (А)

-индикации за радиографски снимки кај децата и адолесцентите

-периапикални радиографски снимки

-bite-wing проекција

-принципи на радиографски преглед кај асимптоматски деца

-како да се минимизира зрачењето на пациентот

-дигитална радиографија и нејзини предности

-дентална зрелост и одредување на возраста со помош на заби

18. Развој на оклузијата, превентивна и интерцептивна ортодонција (А)

-развој на оклузијата во млечната дентиција

-малоклузии во млечната дентиција

-состојба на просторот

-малоклузии во мешовитата и трајната дентиција

-пристап на педодонтот кон ортодонтските проблеми

-превенција на малоклузии

-интерцептивен третман на малоклузиите

-мали интервенции во ортодонција

Проверка на знаењето: влезен колоквиум
Ортодонција: 2 месеци

Содржина: Етиологија и дијагностика на ортодонтските аномалии; превенција на ортодонтски аномалии и интерцептивни интервенции; анализа на денталната и осеалната возраст; анализа на расположливиот простор за никнење на канинот и премоларите; принципи на ортодонтска терапија, индикации, возраст, траење, лечење, фиксни и мобилни апарати.

Проверка на знаењето: колоквиум

Орална хирургија: 2 месеци

Содржина: Орално-хируршки интервенции кај деца со системски заболувања; екстракции на заби во општа анестезија; апикотомија и алвеотомија; реанимација.

Проверка на знаењето: колоквиум

Педијатрија (со медицинска психологија и психијатрија): 2 месеци

Содржина: Исхрана на доенчињата и децата; детски болести со орални симптоми; болести кои бараат посебен пристап во лечење на забите и устата кај децата: хемофилија, леукемија, болести на срцето, болести на бубрегот, епилепсија, дијабетес; хормонски пореметувања кај децата и манифестации на орофацијалните структури, деца со посебни потреби, глуво-неми деца, анксиозни деца.

Проверка на знаењето: колоквиум

Инфектологија: 1 месец

Содржина: Бактериски инфекции во устата и фаринксот-стрептококни инфекции, дифтерија, фузоспирилози; инфективна моноклеоза; вирусни инфекции на устата и фаринксот; херпес симплекс, херпес зостер, коксаки вируси, херпангина; егзантемски инфективни заболувања-шарлах, морбили, варицела

Проверка на знаењето: колоквиум

Пародонтологија и орална патологија: 2 месеци

Содржина: нормални пародонтални состојби, бактериски предизвикани воспалителни пародонтални болести, превенција на бактериски предизвикани воспалителни пародонтални болести, рецесија на

гингивата, хиперплазија на гингивата, хиперплазии на гингивата предизвикана со медикаменти, некротизирачка пародонтална болест, трауматски улцеративни лезии на гингивата, стрептококен гингивитис, пубертетски гингивитис, генетски болести на пародонтот, орални мукозни лезии (афти, impetigo contagiosa, орална кандидијаза, трауматски лезии, мукокели, епулиси, хемангиоми, стоматитис херпетика)

Проверка на знаењето: колоквиум

Фиксна и мобилна протетика: 1 месец

Содржина: реконструкции со индиректна композитна реставрација, леени надградби на заби со естетски коронки од порцелан, инлас со помош на композитни материјали или керамика, изработка на штитници за деца и адолесцент, типови на штитници и маски за лице, изработка на леени надградби на забите, протетско лекување во млечната и трајната дентиција, како и во мешовитата дентиција (изработка на коронки, парцијални и тотални протези кај деца и адолесцент).

Проверка на знаењето: колоквиум

Детска стоматологија 2

Практичен дел (19 месеци):

- клинички третман на пациенти (според програмата за интервенции)

СПИСОК НА ИНТЕРВЕНЦИИ ПО ПЕДОДОНЦИЈА (А-Б)

Специјализантот треба во текот на 36 месеци да ги заврши и документира следните интервенции:

Реден број	интервенции во ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА	
1.	анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза, водење картон на пациент и план на терапија	50
2.	Ртг или РВГ снимање на заби со анализа на снимка	50
3.	сложени амалгамски реконструкции на коронки на млечни заби	10
4.	превентивни реставрации на млади трајни заби	30
5.	запечатување на фисури на млади трајни заби	50
6.	композитни реконструкции на фрактурирани коронки на млади трајни заби	10
7.	жичено-композитни сплнтови за имобилизација на забите	3
8.	реконструкции со индиректна композитна реставрација	5
9.	минимално-инвазивни интервенции на млади трајни заби	30

10.	прекривање на дентинот кај фрактурирани заби со композитен завој	25
11.	реконструкција на заби со структурни дефекти	5
12.	реконструкција на заби со дисколорации	5
13.	ендодонтско лечење на млади трајни заби со незавршен раст на коренот -апексификација	5
14.	лечење на екстерна или интерна ресорпција на коренот	2
15.	-екстракција на млечни заби со нересорбирани корени	5
16.	екстракција на млади трајни заби поради ортодонсткни индикации	5
17.	хируршки интервенции на меките орални ткива кај деца	3
18.	леени надградби на заби со естетски коронки од порцелан	3
19.	-протетско лечење во млечната и трајната дентиција, како и во мешовитата дентиција	3
20.	конзервативни интервенции на заби кај деца со пречки во развојот и лица со посебни потреби	20
21.	едукативни предавања на група деца или родители	5

ИЗРАБОТКА НА СЕМИНАРСКА РАБОТА (СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД) ЗАВРШЕН КОЛОКВИУМ

Специјализантот последниот месец од специјалистичкиот стаж (најмалку 14 дена) пред полагање на испитот полага краен колоквиум пред комисија во чијшто состав не е менторот. Крајниот колоквиум опфаќа проверка на целокупното знаење од пропишаната специјалистичка програма. По полагањето на крајниот колоквиум, комисијата впишува завршно мислење во специјалистичката книшка.

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ИСПИТ

Специјалистичкиот испит се состои од практичен, и теоретски дел: практичниот дел се состои од клиничка обработка на случаи, а теоретскиот дел од усна одбрана на специјалистичката работа (семинарскиот труд) и усно одговарање на поставените прашања на испитната комисија.

2. ПЛАН И ПРОГРАМА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈАТА ПО ЕНДОДОНЦИЈА И РЕСТАВРАТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА

Наставна програма:

Специјализацијата од областа на ендодонцијата и реставративната